

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

Goniec Czeszochowski

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

Cena prenumeraty: miesięcznie 1 mk. 50 fen., kwartalnie 4 mk. 50 fen. za odosłanie do domu dopłaca się 20 fenigów miesięcznie. Cena pojedynczego numeru 10 fenigów.

Ceny ogłoszeń: za wiersz setniowy jednodzienny na I kol. 1 mk. 50 fenigów, na II i III kol. 65 fenigów, na IV kol. 45 fenigów. Ogłoszenia drobne po 10 fenigów za wiersz.

Redaktor lub jego zastępca, przyjmuje interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 10 — 2 po poł. Reklamów nadesłanych redakcja nie zwraca.

Adres Redakcji i Administracji CZESZOCHOWA, ulica Panny Maryi Nr. 38. — Telefon Nr. 50.

Cztery Stany Rzeczypospolitej.

Czeszochowa, 3 | 10.

W dawnej Polsce stan szlachecki zawsze korzystał z szeroko sięgających praw i przywilejów, słusznie też niektórzy historycy nasi nazywają szlachtę narodem szlacheckim.

W Polsce odsetek szlachty był znacznie większy, aniżeli w innych państwach Europy, jakkolwiek i tam szlachta była dość licznie reprezentowana.

W XVIII wieku we Francji, liczącej 20 milionów ludności, samej szlachty było 140.000. W Polsce zaś, w tym samym okresie, na 10 milionów mieszkańców, wchodziło z górą milion samej szlachty.

Świadomość równości i duch demokratyczny, jaki stale cechował nasze warstwy szlacheckie, zasadniczo różni szlachtę naszą od szlachty państw zachodnich.

Równość i braterstwo, oto zasadnicze cechy naszej szlachty. Do jakiego stopnia przestrzegała szlachta prawo równości — mówią licznie powtarzane uchwały, przestrzegające w ubieganiu się tytułów baronów, hrabiów i książąt, przypominające każdemu pokoleniu, że niema większego zaszczytu, jak być obywatelom wolnej Rzeczypospolitej.

Ustawa z r. 1673 nakłada karę dożgonęj infamii na tych, którzy przez przyjęcie tytułu od obcego monarchy, obrażali zasadę równości, a nawet był czas, kiedy w Rzeczypospolitej nie dopuszczano do wprowadzenia orderów.

Życie publiczne w Polsce było stale przesłanknięte duchem demokratycznym. Wszystkim herbom przystugiwały jednakowe prawa decydowania w sprawach Ojczyzny, więcej nawet miały one otwartą drogę do tronu. Świetny ten przykład, to król Jan, dalej rodzina Poniatowskich: syn nieznanego szlachcica zostaje pierwszym senatorem Rzeczypospolitej, a wnuk królem?

W wiekach XVII i XVIII około 500 samych zagranicznych rodzin mieszczańskich otrzymało szlachectwo. W wieku XVIII przypuszczono do herbu nawet żydów-Frankistów, zwióz podówczas gdzieindziej lekceważony i pogardzany.

Do urn wyborczych stawało w Polsce 200 tysięcy szlachty. Liczebność tę łatwiej zrozumieć, — jeżeli dodamy, że we Francji porokolucyjnej stawał do wyboru mniejszy odsetek, aniżeli w Polsce przed trzema wiekami.

Stały rozwój demokratyzmu wyolnił w społeczeństwie nowe prądy, zwłaszcza kiedy przy schyłku samodzielności naszej zrozumiano, że dawny ład społeczny nie jest tak idealnym, jakby się spodziewano i o to kształt życia publicznego ze względu na coraz bardziej komplikujące się sprawy polityczne w państwie wymagał gruntownych reform.

Revolucja francuska pojęcie demokratyzmu zmieniła zupełnie, prze-

wroty w odradzającym się państwie francuskim zaczęły i na życie w Polsce wywierać wpływy widoczne i Polska potrzebowała reform, może nawet gwałtowniej niż Francja. Na widownię polityczną, zaczynając wyłaniać się jednostki czynniejsze, kochające dobro sprawy naszej. W Polsce przedewszystkiem wymagała uregulowania swych spraw zgodnie z duchem czasu — sprawa mieszczań i włościan. Ta ostatnia nawet potrzebowała zmian gruntownych, gdyż przykry stan, w jakim znajdowało się chłopstwo, (naówczas w państwach zachodnich w gorszym stanie, aniżeli w Rzeczypospolitej) nie mogła być nadal cierpiana w republikańskim i demokratycznym kraju.

Sprawa mieszczoństwa w Polsce ożyła w pełni po ogłoszeniu konstytucji w r. 1786, gdzie mówi się, że tylko trzy stany powinny być w Rzeczypospolitej uznawane: 1) król, 2) senat, 3) stan rycerski. A już sejm w roku 1776 znosi prawo magdeburskie, z którego 150 miast i miasteczek dotychczas korzystało, zostawiając samorząd tylko w stołecznych i grodowych miastach.

W r. 1786 sejm zamyka dla mieszczań awans w wojsku i odrzuca wniosek o prawie skupywania przez mieszczań dóbr ziemskich. Przykry ten zwrot w życiu młodego mieszczaństwa polskiego wywołał usprawiedliwione z ich strony protesty i gwałtowną akcję ludzi światłych dla naprawy złożeń.

Zabiegi wielkich mężów: Małachowskiego, Czartoryskiego, Niemcewicza, Kołłątaja, Stasiłca i innych uwieńczyły się pożądanym skutkiem 3 marca 1790 roku odczytano oświadczenie miast koronnych i to zwycięstwo mieszczań otwierało im drogę do dalszych zdobyczy i ułatwilo zatamowaną konstytucją 1786 ofiarności mieszczań na służbę Ojczyźnie. Mieszczaństwu umożliwiono nobilitację, z czego skorzystało wiele rodzin: 422 mieszczańskie rodziny otrzymały szlachectwo za swę zasług.

Lecz regulacji praw mieszczańiana tem nie zostawiono. 23 marca 1790 r. uchwalono prawo o sejmikach; poseł inflancki Trębicki zażądał dyskusji nad sprawą miejską; za prawem miast wystąpili Chreptowicz, Niemcewicz i poseł krakowski Sołtyk. Popierali ich Zboiński, Bronikowski, a nawet sam król. Ostatecznie po długich i ciężkich debatach stronnicy mieszczaństwa, a więc stronnictwa Kołłątajowskie zwyciężyły.

Działo się to w czasie wielkiego sejmu czteroletniego i zatwierdzenie pomysłna spraw mieszczańskich należy zaliczyć do najcenniejszych owoców tego sejmu.

Prawda, że takie prawa oddane mieszczaństwu polskiemu, musiały przykrym echem odbić się w państwach sąsiednich i wywołać niezadowolone u króla pruskiego Fryde-

ryka Wilhelma, gdyż prawa nowe zachęcały mieszczań i fabrykantów sąsiednich krajów do masowej emigracji na nową żyzną glebę, ale prawo to, przynoszące tyle korzyści Rzeczypospolitej, ostało się.

Rząd polski zyskał sobie bezwzględna wdzięczność obywatelstwa mieszczańskiego. Polsce przybyło rąk i serc miłujących, a jej skarbowi — hojnych ofiarodawców.

Na pierwszej sesji sejmowej 16-go września 1791 roku poseł miejski Józef Wybicki od mieszczaństwa polskiego złożył podziękowanie Stanom Rzeczypospolitej — zapewniając w podniosłych słowach, że wdzięczne rządowni mieszczaństwo do ostatniej kropli krwi służyć będzie, nie żałując żadnych ofiar.

WOJNA.

Komunikat francuski.

Sprawozdanie urzędowe z dnia 2 października po południu:

W okolicy Pantheon-Hurtebise-Craonne, oraz na prawym brzegu Mozy dość ożywiona działalność artylerji.

Francuzi odparli jeden z ataków niemieckich na wschód od Auberiva.

Ze swej strony francuzi wdarli się do linii niemieckich na zachód od Cornillet i zdobyli materiał wojenny.

Z reszty frontu niema nic do doniesienia.

Narady.

BERLIN, 3 | 10. Zapowiedziane narady kanclerza Rzeszy z deputowanymi z Alzacji i Lotaryngji, odbyły się już.

Zgromadzenie ludowe we Frankfurcie.

FRANKFURT n.M., 3 | 10. Zgromadzenie ludowe urzędzone staraniem stronnictw większości zakończyło się manifestacją ludową w wielkim stylu za pokojem na drodze porozumienia.

Zgromadzenie odbyło się w parku wschodnim. Wszystkie aleje parkowe przepełnione były ludnością. Z sześciu trybun przemawiali jednocześnie przedstawiciele stronnictw, postawili do parlamentu Gierberta (centrum), dr. Quark (soc. dem.), poseł do sejmu Boaser i poseł do parlamentu Haussmann, w imieniu partji postęp.

Haussmann oświadczył, iż większość parlamentarna nie uważa za konieczne, aby jej cele wojenne były nadal sprawą czysto partyjną wobec tego, że rząd w odpowiedzi do Ojca św. stanął na gruncie rezolucji większości z d. 19 lipca.

Niemiecka nota z odpowiedzialja przepełniona jest chęcią wiania nowego, ducha, natomiast Asquith w ostatniej swej mowie odwołał się przeciwnikiem jakiegokolwiek zreformowania myśli politycznej.

Przed kilkoma dniami w Anglii raucono pytanie, co rozynia Isba

gmin na rzecz pokoju. Na pytanie to musiano dać odpowiedź: nie! Jeżeli Anglja odrzuci obecnie pokój, to te same stronnictwa, które dziś usiłowały doprowadzić do pokoju na drodze porozumienia, będą musiały wystąpić z całą siłą za dalszym prowadzeniem wojny.

Następnie mówca zobrazował krótko kierownictwo polityki zagranicznej przez p. Kühlmanna i zwrócił się przeciwko elementom szowinistycznym.

Wszecchniemcy usiłowali głośną rozmowę zagłuszyć niemile dla nich ustępy mowy.

W podobnym duchu przemawiali inni mówcy.

Powzięto rezolucję, która odczytana została jednocześnie ze wszystkich trybun. Rezolucję tę tłum przyjął z ogromnem ożywieniem.

Stanowisko opozycyjne Koła polskiego.

WIEN, 3 | 10. „Neue Fr. Presse“ pisze: Koło polskie uchwalilo pozostać na stanowisku opozycyjnym. W ostatnich dniach nastąpiło miało pewne zbliżenie między stronnictwami.

W sprawie N. K. N. okazać mieli demokraci gotowość do ustępstw, gdyż po utworzeniu Rady regencyjnej utrzymanie N. K. N. nie będą uważali za tak ważne jak przedtem.

Dzisiaj ma nastąpić porozumienie co do osoby prezesa. Zostanie nim prawdopodobnie dr. Tertil.

Wyznaczenie posła Daszyńskiego jako rzecznika Koła w dyskusji budżetowej przemawia za przewagą grup radykalnych. Poseł Daszyński wyraża stanowisko Koła w sprawie przewidywanego budżetowego.

Wiadze angielskie opuszczają Londyn.

ROTTERDAM, 3 | 10. „Daily Mail“ donosi, że wobec często powtarzanych ostatnio ataków lotniczych na Londyn, niektóre władze rządowe przenoszą swe siedziby w bezpieczniejsze miejsce.

Rozruchy rewolucyjne we Włoszech.

GENEWA, 3 | 10. Granica włoska na całej przestrzeni została ponownie zamknięta.

W Medjolanie i Turynie tłum rzucił się na sklepy z żywnością i począł rabować je. Policji i sprowadzonym oddziałom wojskowym z trudnością powiodło się przywrócić porządek.

W Neapolu odbyły się wielkie manifestacje na rzecz pokoju. Tłum przeciągał ulicami miasta i wznosił okrzyki: „Precz z wojną! Niech żyje pokój! Dajcie nam pracy i chleba!“ Oddziały wojskowe nie wypełniły rozkazu rozpędzenia tłumu.

Zadanie Peru.

WIEN 3 | 10. Biuro korespondencyjne donosi z Haagi: Według „Nieuwe Rotterdamse Couranta“, rząd rzeszpospolitej Peru zażądał od rządu niemieckiego zadosyćuczynienia w ciągu tygodnia za zatopienie okrętu „Lortan“.

Rosja republiką związkową.

PETERSBURG, 3 | 10. Ag. Telegr. donosi: Kongres przedstawicieli obcych narodowości zamieszkujących Rosję, który obraduje w Kijowie, przed zamknięciem obrad przyjął szereg rezolucji, w których oświadcza:

1) Rosja musi być demokratyczną, związkową republiką.

2) Każda osada w Rosji narodowość, łącznie z kozakami, musi posiadać daleko idący samorząd.

3) Obecne ministerstwo spraw za-

granicznych, należy natychmiast utworzyć Komisję specjalną, z zastępców wszystkich obcych narodowości, którzy na najbliższej konferencji pokojowej zastępować będą ich interesy narodowe.

Należy powołać do życia Radę narodową, która będzie miała na celu urzeczywistnienie zasad wspomnianego państwa związkowego.

Groźne zaburzenia w Taszkencie.

STOKHOLM 3 | 10. Według depeszy otrzymanej z Taszkontu, na jednym z zebrań wyłoniła się grupa agitatorów politycznych, która porzuciła zebranie i ogłosiła się za komitet rewolucyjny, opanowała miasto, przeciągnęła na swoją stronę 2 kosystujące w mieście pułki i oświadczyła, że nadal nie uznaje władzy Rządu tymczasowego.

O mającej się rozpocząć w dniu 15 października konferencji pokojowej w Berlinie, donosi holenderska „Antiorlograad“ co następuje:

W konferencji wezmą udział delegaci komitetów pokojowych wszystkich krajów, którzy zajmą się sprawą utworzenia Związku Państw, w celu uniknięcia dalszych wojen. Zaproszono prócz tego znaczących członków Związku międzyparlamentarnego „Association International of Law“ i innych instytucji podobnych, wezmą również udział osoby, zajmujące wybitne stanowiska w dziedzinach handlu i prawa międzynarodowego. Konferencja starać się będzie załatwić trudniejsze sprawy o charakterze politycznym lub ekonomicznym, nie zajmie się jednak ustaleniem warunków, na jakich można byłoby zakończyć wojnę. Głównymi punktami programu są sprawy: rozbrojenie, prawo wszystkich narodów stanowienia o sobie i udział ludności w prowadzeniu polityki zagranicznej.

Chwila bieżąca.

— Podróźni, którym powiodło się przedostać z Włoch twierdzą, iż powodem zamknięcia granicy włoskiej są nie tylko rozruchy, lecz również wielkie przesuwanie wojsk na froncie włoskim.

— Dekretem urzędowym usunięto z posad 56 burmistrzów i naczelników gmin w górnych Włoszech z powodu ostatnich rozruchów rewolucyjnych.

— Dzienniki petersburskie donoszą o wielkich zaburzeniach wśród wojsk konsystujących w Elizawetgradzie, Kijowie i Odesie.

— Jak donoszą z Genewy do „Berliner Tageblatta“, na dzień 8 bm. zwołano do Tomsku zjazd autonomistów syberyjskich w sprawie opracowania projektu autonomii Syberji.

Co słychać nowego?

Bolo-Pasza.

Według dzienników paryskich, Bolo-Pasza został aresztowany na skutek depeszy z Nowego Jorku, w której policja zawiadomia, że w roku 1916 bank niemiecki zaliczył na imię Bolo-Paszy sumę 1,600,000 dolarów.

Provizorium w Kole Polskim. „Oesterreichische Morgenzeitung“ donosi z Wiednia:

Wobec trudności, na jakie napotyka wybór prezesa w Kole Polskim, zdecydowano się chwilowo załatwić przesłanie w ten sposób, że przewoźnicy poszczególnych frakcji Koła

kolejno pełnić będą obowiązki prezesa Koła Polskiego.

Jako pierwszy, obejmuje tę funkcję przewodniczący frakcji socjalno-demokratycznej Dałryński, po nim sprawować będą funkcje Amieniem waszechpolaaków Głubiński, demokracji Zieleniowski, stronnictwa ludowego radca dworu Kadzior, konserwatystów bar. Goetz-Okocimski.

W Chrystjanji czy w Stokholmie?

Według paryskiego „Matin“ socjalistyczne koła w państwach koalicji skłaniają się do tego, by przystąpiła konferencja pokojowa odbywała się w odpowiedniej chwili, ale nie w Stokholmie, lecz w Chrystjanji. Do tej ostatniej także rządy koalicyjne mają podobno większe zaufanie, aniżeli do Stokholmu i nie odmówiłyby socjalistom swych krajów pozwolenia na wyjazd.

Republiki południowo-amerykańskie.

Informacje ze źródeł londyńskich utrzymują, iż kongres w republice południowo-amerykańskiej Urugwaj zajmuje się kwestią zerwania stosunków dyplomatycznych z Niemcami. Ta sama sprawa znajduje się na porządku dziennym poufnych narad, jakie odbywa rząd w innej republice w południowej Ameryce, Paraguaj.

KRONIKA.

Sprzedż kartonu Kościuszki.

Jutro w piątek 5 b.m. rozpocznie się sprzedaż kartonu Kościuszkowskiego, który przypuszczalnie cieszyć się będzie dużym powodzeniem.

Zrzeszenia wymienione we wczorajszym „Gońcu“, zajęte są mającym sprzedaż kartonu pamiątkowego prozono również są o poparcie sprzedaży znaczka na ulicach Częstochowy w dniu 14 bm. przez nadesłanie listy pań kwesterek, które przypuszczalnie należy nie odmówić swego współdziałania.

Zapisy na listę pań kwesterek przyjmowane będą w sklepie komitetu ul. Panny Marji 39 tylko do 11 b. m.

Odczyt w Stow. Nauczycielstwa Polsk.

W sobotę dnia 6 b. m. o godz. 6 wiecz. w lokalu Stow. (ul. P. Marji № 35) odbędzie się pierwsze zebrań powakacyjne, na którym p. St. Kożan wygłosi odczyt p. t. „Nauczyciel w szkole i poza szkołą.“

Posiedzenie Rady miejskiej.

Dzisiaj, we czwartek dn. 4 bm. o g. 6-ej po poł. odbędzie się posiedzenie Rady Miejskiej.

Porządek obrad zapowiada:

1. Umieszczenie w budżecie na rok 1917 | 18 wydatków na lekarstwa i inne.

2. Uchwalenie mk. 1500 na zniesienie pagórka pod Jasną Górą.

3. Opinia komisji reg. prawnej w sprawie Statutu miejskiego o kwaterekach.

4. Opinia Komisji fin.-budż. w sprawie budżetu biura kontroli miar i wag na r. 1917 | 18.

5. Opinia kom. fin.-budż. w sprawie wniosku r. Wróblewskiego, dotyczącego asygnowania T. O. S. mk. 18200 na szkoły popołudniowe.

6. Wn. Mag. o przyznaniu Dr. Pom. na mies. wrzesień b. r. kredytu mk. 19440.

7. Wn. Mag. o przyznaniu kre-

dytu w sumie mk. 2000 na przeróbkę ubikacji przy szkole miejskiej w domu nr. 16 przy ul. Krakowskiej.

8. Wn. Mag. o wypłacenie a conto należności kwaterunkowych mk. 11,200.

9. Wn. Mag. o wyasygnowanie nauczycielom za wykłady dodatkowe mk. 885.60 i mk. 75.60.

10. Wn. Mag. o wypłacenie mk. 561.60, jako należność za pomieszczenia dla 2 Komisariatu Policji.

11. Zatwierdzenie instrukcji dla Dep. do spraw Elektrowni.

12. Odpowiedź Mag. na interpelacje rad. Wróblewskiego i innych w sprawie wyborów do Dep. Szkolnej; r. Nierenbergera w sprawie gospodarki w Dep. Żywn.

13. Wn. Mag. o wypłac. odszkod. dzierz. parceli za straty z powodu budowy elektrowni miejskiej w sumie mk. 314.68.

14. Wn. Mag. o przyznaniu Tow. Biblioteki Publicznej w Częstochowie im. dr. Bięgańskiego subsydjum jednorazowe w sumie mk. 1250 oraz mk. 750 na rok budżetowy 1917—18.

15. Wybory na Kuratora szpitali miejskich.

16. Wybory 2 radnych i 2 obywateli do Deputacji Finansowej.

17. Wybory 2 obyw. do Dep. do spraw Elektrowni.

18. Wybory 3 obyw. do Dep. Podatkowej.

19. Wn. sek. rad. Nierenbergera i in. o oświetlaniu ulic.

20. Wn. Mag. w sprawie Wł. Kosteckiego i sukco. po Aleks. Kostekim.

21. Wn. Mag. w sprawie Leonar. Gniazdowskiego i inn.

22. Wn. Mag. w sprawie zbiorowej próśby mieszcz. Star. Ryńku oraz proboszcza parafii św. Zygmu. co do przeniesienia targów z Now. Rynku na Stary R.

23. Wn. Mag. w sprawie przedsięwzięcia W. Kancelera.

24. Przedstawienie Mag. w sprawie wyboru Syndyka miejskiego.

„Czasopisuje“

W tych dniach w stolicy, znalaziono dla nich termin. Nareszcie! Niezłoty nam, choćby w Częstochowie, drogiego czasu psują? Jest ich trzy gatunki, spotkacie ich na każdym zebraniu. 1) tacy, którzy mieliby coś do powiedzenia, ale nie umieją; więc się łakają, powtarzają, kręcą w kołko za własnym słowem, jak pies za swym ogonem i rozpaczliwie nie wiedzą kiedy usiąść. 2) tacy, którzy nie mają nic do powiedzenia, ale posiadają nieszczęśliwą „łatwość słowa“; więc wylęgają na salę potoki rzadkiej, młdej wody banalności szablonu, kraszają ją gęsto wielkimi imiennymi ojczyzny, wolności, dobra ludu, jedynie gwoli uwstrętnienia tych zabnych rzeczy. I wreszcie trzeci rodzaj tych, co ani myśleć nie są samodzielnie zdolni, ani mówić publicznie nie umieją. Teraz napiętnowano ich szardoczym rzeczownikiem. Może zamilkną nareszcie. Czasopisuj!

Ceny papierosów w Częstochowie

Odpowiednie władze ustanowiły ceny papierosów sprzedawanych w Częstochowie w sprzedaży detalicznej, a mianowicie: za 1 sztukę papierosów klasy C—4 fen., kl. D—5 fen., kl. K—6 fen., kl. F—8 i 10 fen.

Dla kupujących większe ilości w miejscu urzędowej sprzedaży ustanowiony jest odpowiedni rabat, a mianowicie: przy mniej 500.000 sztuk 10 proc. ceny detalicznej; przy 500.000 szt. i więcej 12 proc.

Podnoszenie cen będzie surowo karane.

Przeciw zamianie imion żydowskich.

Żydzi zwykle otrzymują w aktach urodzenia imiona, przyjęte w sągornie naprz. Lejbus, Jankiel, Ryka, Berek itp. Następnie, ciż sami, uwiązają te imiona za brzydkie i chcą się upodobnić do chrześcijan, wybierają imiona świętych chrześcijańskich, zaczynające się od tej samej zgłoski, a tym sposobem Herszek zmienia się w Henryka, Lejbus w Ludwika, Ryka w Regine, Berek w Bernarda, Moszek w Mieczysława itp. i ta samowolna zmiana imion wprowadza często w błąd szerszy ogół, który na podstawie imienia chrześcijańskiego sądzi, że ma do czynienia z chrześcijaninem a nie z żydem.

Otóż, obecnie obowiązujący kodeks karny 1903 r. wprowadzony u nas od 1 września 1917 r. zebrania podobnych imion pod karą pieniężną do trzydziestu rubli.

Falszywe dwukoronówki.

W obiegu pojawiły się falszywe 2-koronowe banknoty. Policja zarządziła dochodzenia. Podrobione banknoty można łatwo poznać, gdyż wykonanie ogólne jest szersze, a w napisie OESTERREICHISCH UNGARISCHE BANK, zamiast G jest C. Błąd ten jest uderzający i każdy odrazu go spostrzeże. Banknotów 2-koronowych jest prawdopodobnie więcej w obiegu.

Skarbenka w piecu.

Pewna kobieta w okolicy Częstochowy schowała swe oszczędności w wysokości 500 marek w piecu. Nie spodzianie przyszła jej córka i chcąc sobie herbatę ugotować, zrobiła w tem samym piecu ogień, nie wiedząc o owym skarbie, matka bowiem pracowała w polu. Po małej chwili matka przybyła z pola i widząc ogień w nieszczęsnym piecu, zaczęła go przykrywać.

Pieniądże były częściowo zwęglone, lecz numera zostały.

Z kuchni H. O.

W kuchniach R. Op. m. Częst. w czasie od dnia 24/9 do 30/9 1917 wydano obiadów:

Kuchnia II ludowa — po 30 fen. — 74, po 60 fen. — 00, służbie — 119, kredyt. — 00, bezpłat. — 4,544, ogółem — 4,736

Kuchnia III dla intel. — po 30 fen. — 00, po 60 fen. — 28, służbie — 77, kredyt. — 00, bezpłatnych — 1,884, ogółem — 1,989.

Kuchnia IV ludowa — po 30 fen. — 00, po 60 fen. — 00, służbie — 281, kredyt. — 00, bezpłatnych — 10,827, ogółem — 11,058.

Kuchnia V dla chorych — po 30 f. — 00, po 60 fen. — 00, służbie — 00, kredyt. — 00, bezpłatn. — 445, ogółem — 445.

Kuchnia VI dla chorych — po 30 f. — 00, po 60 fen. — 00, służbie — 00, bezpłatnych — 476, ogółem — 476.

Ogółem: po 30 fen. — 74, po 60 f. — 28, służbie — 427, kred. — 00, bezpłatnych — 18,176, ogółem — 18,704.

Zapomóg wydano dla 234 rodzin na sumę Mk. 8,120.

Z Częstochowskiego Stow. Właścicieli Nieruchomości.

Częst. Stow. Właścicieli Nieruchomości zawiadamia, iż lokal własny Stow.omości przy ulicy Teatralnej № 31.

Biuro czynne jest codziennie — prócz niedziel i świąt — od godz. 10 do g. 1 po południu. Poszukujący lokali otrzymywać mogą dokładne informacje o adresie, ilości pokoi; cenie itp.

Dalsze zapisy na członków Stow. warzywania i podpisywanie odnoś-

nych deklaracji, dokonywane jest w godzinach biurowych każdodziennie, wszyscy więc posiadacze nieruchomości w Częstochowie w imię własnego dobra spieszyć powinni z zapisywaniem się w poczet Stowarzyśionych, co da instytucji możliwość szerszego rozrostu i stanie się ostoją obrony wspólnych interesów.

Zbliża i zdaleka. 80,000 dla żydów.

Komisja pomocy dla ubogich gm. żydowskiej w Warszawie otrzymała w tych dniach od Związku Pomocy dla żydów, istniejącego w Berlinie 80000 marek na różne cele dobroczynne.

Gezi polskie w Wiedniu.

Urząd gminy m. Wiednia, podobnie jak w roku zeszłym, także i obecnie sprowadził z Królestwa Polskiego znaczny transport gezi, oraz zapewnił sobie dostawę dalszych transportów. Cena za kilogram 8 koron 50 hal.

Z ostatniej chwili.

Największy

Romunikat niemiecki.

BERLIN. Urzędowo donoszą dnia 3 października:

Zachęcał płas boju.

Front nast. trzębu ks. Rupprechtu Bawarskiego.

Na wybrzeżu i między Lange-marek a Landvoorde wzmożła się walka artylerji znowu do wielkiej gwałtowności, w środkowych odcinkach frontu bojowego również do bardzo silnych salw ogniowych. Rankiem stała się przeciwnik ponownie lecz zupełnie bez skutku, odebrał nam dzień poprzednio przez nas na północ drogi Menin—Ypern wywalczony teren. Wszystkie jego ataki odparte krwawo.

Front wojsk niemieckiego następcy tronu

Po obydwóch stronach drugi Laon—Soissons rozwinęły artylerje znowu ożywioną działalność wzdłuż Aisny, pod Reims i w Szampanji przyniosły nasze ataki wywiadowcze zysk w łupie i jeńcach.

Na wybrzeżu wschodnim powiodło się wczoraj rano wojskom wirtemberskim przy północnym stoku wzgórza 304 na wschód od Samognieux związ. saturnem w szer. 1200 m. francuskie rowy. Za dnia uczynili francuzi ośm przeciwnarok, by nas wypchnąć ze zdobytego terenu. Również w nocy czynił nieprzyjaciel zacięte próby. W zaciętych walkach odparto francuzów zawsze, przeszło 100 jeńców z dwóch francuskich dywizji zostało w naszych rękach. Krwawe straty nieprzyjaciela powiększyły się w każdym bezwocnym atakum. Walka ogniowa przeniosła się z pola walki również na sąsiednie części frontu i pozostała przez cały dzień i noc silną.

Ataki bombami naszych lotników w nocy z dnia 1 na 2 października na Londyn, Margat, Shernes i Dover miały stwierdzony dobry skutek. Również na porty angielskie i punkty główne ruchy w północnej Francji rzucano z poznanym dobrym skutkiem liczne bomby. Porucznik Gontermann zestrzelił 39, nadporucznik Berthold 26 przeciwnika w walce powietrznej.

Na wschodniej widowni wojny i na froncie macedońskim nie było większych czynności bojowych.

Pierwszy general-kwatermistrz Ludendorff.

Rozmaitości.

O polepszeniu płacy dziennikarskiej.

Węgierski związek dziennikarzy zwołał zgromadzenie, którego porządek obrad zawierał dziewięć punktów, mających na celu polepszenie bytu dziennikarzy. Pośród innych warunków, znajduje się żądanie przyznania najmniejszej płacy w sumie 700 koron miesięcznie. W razie niewypełnienia tych żądań, grożą dziennikarzom węgiercy strejkami generalnym.

Granat w rękach dziecka.

Pewien żołnierz ze Śląska przyjechawszy na urlop z Macedonii, przyniósł z sobą granat ręczny, za pewne, aby go pokazać ciekawym towarzyszom i sąsiadom. Był przytem tyle nieostrożny i lekkomyślny, że nie zamknął go dobrze pod klucz, ale pozwolił na to, że niebezpieczne to narzędzie śmierci mogło dostać w ręce dzieci. Gdy 10-letni chłopiec

począł majstrować coś kole granatu, nastąpiła naraz eksplozja, której skutki były straszliwe. Chłopcu wybuch wyrwał wewnętrzną i zmiął żyłę głowę i klatkę piersiową, śmierć nastąpiła natychmiast.

Nowe wykopalisko.

Jak donosi „Journal des Debats” w okolicach Termini, niedaleko od Rzymu, przypadkiem zupełnie odkopano starożytną świątynię.

Kiedy na linii kolejowej Rzym-Neapol rozpoczęto roboty celem wzmocnienia teru odkopano świątynię. Składa się ona z trzech części, dach podpierają słupy. Ściany i słupy są pokryte rzeźbami wyobrażającymi sceny mitologiczne, obrzędy religijne i ornamenti. Przedśionek jest również bogato rzeźbiony i przyozdobiony mozaiką.

Cały budynek otoczony jest galerją nad odkopaniem której toczą się obecnie prace.

Organizacja — to nasza siła!

Rozkład jazdy

obowiązuje aż do odwołania.

Z Warszawy przychodzą do Częstochowy i odchodzą w stronę Katowic: pośpieszny godz. 4 m. 02 rano, 6 m. 50 rano, 5 m. 16 po poł., 9 m. 58 wieczorem.

Do Warszawy odchodzą: 9 m. 27 rano, 9 m. 12 wieczorem, pośpieszny 1 m. 19 w nocy.

Do Herbów odchodzą 5 m. 34 rano, 1 m. 50 po poł., 7 m. 05 wieczorem.

Do Kielc odchodzą: 8 po południu.

Do Bleszna odch. (pociąg szkolny) g. 2 m. 50 po poł.

Organizujemy

obchody Kościuszkowskie!

Teatr „PARYSKI” ul. Panny Marji Nr. 19.

Program od poniedziałku 1 października r. b. i dni następujących:

SENSACJA!

SENSACJA!

Tajemnice Moskwy

Wstrząsający Kinodramat w 5 aktach podług słynnego sensacyjnego romansu głównego ministra wojny w Rosji

Sawienkowa

w wykonaniu najwybitniejszych artystów scen rosyjskich.

Czernowa
Ugrimow

w roli
księżnej
w roli
księcia

Dubowskiej
Dolskiego

Nad program: Przygody Kubusia komiczny

Muzyka koncertowa pod dyr. p. M. Szulca | — | Bufet cukierniczy, przy teatrze

Ceny miejsc zwykłe — Dla dzieci wejście wzbronione.

Lekarz Dentysta

Stefan Barylski

ul. Panny Marji Nr. 49

przyjmuje od 10—12 i 3—6

DOKTOR MEDYCYNY

Paweł Broniatowski

w CZĘSTOCHOWIE

ul. Panny Marji № 21.

Choroby skórne weneryczne i dróg moczowych.

Ordynuje: od 9—12 rano i od 4—7 p.p.

Panie od 12—1 po południu. 807—

LEKARZ-DENTYSTA

Michał Grejniec

w Częstochowie

ul. Panny Marji № 10.

Choroby zębów i jamy ustnej.

przyjmuje codziennie

od 9—1 i od 3—7 wieczorem.

Ceny bardzo przystępne.

Ofiary:

Na kuchnię chrześc. Walerja Sp. mk. 2, kwit 311.

upię parę łóżek żelaznych z siatką lub bez 885—
Teatralna 2 Olszewski.

Teatr „ODEON” ul. P. Marji 27.

Program od niedzieli 30 Września do czwartku 4 Października.

Nowość Przewrót w kinematografii Nowość
TYLKO DLA INTELIGENCJI

Pierrot.

Dramat mimiczny w 3-ch aktach. Ilustracja muzyczna słynnego **Marie Costa**. W roli tytułowej nieporównana

Franceska Bertini

której gra w tym obrazie doszła do takiej precyzji, że autor po porozumieniu się z kompozytorem usunął, często tak nudzące napisy

Parasol z łabędziem

Pełna humoru farsa w 4-ch aktach. W roli głównej słynna

HENNY PORTEN.

Orkiestra koncertowa pod kierunkiem p. **Alojzego Salzberga.**

Ceny miejsc zwykłe: — Szczegóły w programach.

Zgubiono kwit lombardu kasy. Poż.-Oszczęd. Nr. 23594 877—

Każdą ilość zdrowych

ŻOLEDZI

kupuje i dobra płaci Piotrowski & Smigrodzki „Mokka Kawa” Częstochowa ul. Panny Marji № 24. 880—

Uczennica VI kl. poszukuje pokoju umebł. z elektr. oświetleniem z obiadaniami przy rodzinie za korepetycje. Specjalność matematyka, język polski i łacina. Oferty w „Gońcu”. 884—

Kupię siodło używane w dobrym stanie. Oferty w „Gońcu”. 883—

Prosimy o uregulowanie prenumeraty „Gońca Częstochowskiego”.

Zgubiono kwit lomb. Tow. Pożycz. Oszczęd. № 39334. 878—

Potrzebna stróż zaraz pensja 16 rub. ul. Jasnogórska Nr 24 W G. 881—

Zgubiono książeczkę udziałową Tow. Poż. Oszczęd. Nr. 9520 na imię Kaopra! Adryano-wicza 882—

Redaktor - wydawca **F. D. Wilkoszewski**

Odbito we własnych zakładach drukarskich „Gońca Częstochowskiego”